

Frågor och svar om torv och odling

Svensk
TORV

Odlingsintresset är på topp i Sverige. Tre av fyra ägnar sig åt att påta i jorden på fritiden. Trädgårdssysslor kommer på andra plats som fritidsaktivitet utomhus efter promenader. (Fritidsodlingens omfattning i Sverige, Lise-Lotte Björkman SLU Rapport 2012:8). Hushållens inköp av frön, plantor och andra trädgårdsprodukter uppskattas till nästan 13 miljarder kronor.

Vår bransch förser förväntansfulla fritidsodlare med jordsäckar genom många kanaler; trädgårdshandeln, bygghandeln och dagligvaruhandeln. Men med ett stort odlingsintresse kommer även ett stort miljöengagemang. På sociala media, chatforum och i trädgårdstidningar förekommer det ibland farhågor om jorden som säljs på säck, om torvens ursprung och påverkan. Vi har samlat ihop några av dessa farhågor och ger här svar.

Påstående: Torven tar slut

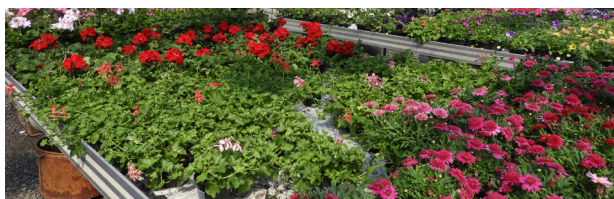
Den här farhågan grundar sig främst i uppgifter från trädgårdstidningar i andra europeiska länder där torv för utvinning finns kvar i mindre kvantiteter och där det aktivt bedrivs kampanjer för att fasa ut torven. I Sverige och Norden är förhållandet ett annat, vi har gott om torvmarker, både orörda områden och sådana som redan är påverkade genom dikning. För torvbrukets behov räcker de mossar som redan är dikade för ett hållbart torvbruk och inga anspråk görs på orörda mossar. Dikade mossar läcker växthusgaser och torvbruk innebär att torven kan användas till odling som binder ner koldioxid i växtmassa. Torvmarkerna återställs efter torvbruk till intressanta livsmiljöer med höga miljövärden både för människor och natur.

Påstående: Att använda torv i jord är dåligt, kompost är bra.

Det finns ingen motsättning i detta. Torv är utmärkt för att späda komposter som har för mycket näring eller andra oönskade ämnen. Torven är också bra för att ge en bättre struktur till jord som görs med kompost.

Påstående: Torv är inte jord.

Jord är det vi i dagligt kallar det medium där växterna har sina rötter och som förser växten med vatten och näring samt luft till rötternas celler och mikrolivet i jorden. Torv blir till torvbaserad jord när den blandas med näring och kalkas upp. Torvbaserad jord har utmärkta egenskaper för odling, speciellt i krukor och avgränsade bäddar, en bra struktur samt goda vatten- och näringshållande egenskaper.

Påstående: Torv har inget mikroliv.

Torv bildas i en syre- och näringsfattig miljö, en miljö som har sin egna flora av mikroorganismer. När torven skördas och utsätts för luftens syre när den torkar ändras förutsättningarna. Ett bevis på att det finns mikroorganismer även i nyskördad torv är att torv upplagd i stack kan ta värme som skapas av mikroorganismernas aktivitet. När torven används för att tillverka jord tillsätts både kalk och gödselmedel vilket ytterligare förbättrar förutsättningarna för ett rikt mikrobiellt liv. Även i en jord tillverkad med mineralgödsel (som består av rena näringsalter) ökar antalet mikroorganismer markant. I naturgödslade jordar kan det till och med ställa till problem när jorden packas i säck. Den mikrobiella aktiviteten behöver syre och i en jordsäck staplad på en pall kan det bli för lite lufttillgång och en syrefri omsättning startar. Jorden får ofta en oangenäm doft när detta sker. Av den anledningen ska man alltid lufta jord i säck innan användning så att luften får tillträde till alla delar och de mikroorganismer som behöver syre gynnas.

Påstående: Torv är näringsfattig.

Torv som utvinns på mossen är mycket riktigt näringsfattig. Det är en fördel när den ska användas i jord för då går det att tillsätta exakt de näringsämnen som de växter som ska odlas behöver. Näring tillförs alltså till torvbaserad jord med hjälp av olika gödselmedel och andra tillsatser som t ex kompost.

I djurstallar och i komposter är det också en fördel att torven är näringsfattig då den kan ta upp och binda näringsämnen ur urin och fast gödsel så att den bättre kan komma till nytta när den blandas med markjord.

Text: Pia Holmberg
Foto: Pia Holmberg och Louise Norberg